

Oplegnotitie Plan Elfhoeven Reeuwijk-Brug

Opgesteld door: Brigit van Dam, adviseur Watersnip Advies
Datum: december 2019

Inleiding

De heer Bras is voornemens binnen het plangebied langs de Notaris D'Aumerielaan te Reeuwijk-Brug 8 nieuwe woningen te realiseren. Daarnaast wordt er een restaurant met bedrijfswoning gebouwd. Bij het restaurant worden tevens facilitaire voorzieningen in de vorm van aanlegsteigers gerealiseerd.

In 2016 heeft Watersnip Advies een ecologisch onderzoek uitgevoerd binnen het plangebied. De plannen voor het plangebied zijn echter gewijzigd. Tevens is een deel van de plas Elfhoeven dat binnen het plangebied valt gedempt. Hierdoor kunnen de omstandigheden voor beschermde soorten veranderd zijn. In 2017 heeft er tevens een wijziging van de wet plaatsgevonden. Het ecologisch onderzoek is beoordeeld door de omgevingsdienst Midden Holland (ODMH).

Naar aanleiding van deze beoordeling is deze oplegnotitie gemaakt. Hierin wordt het ecologisch onderzoek geactualiseerd met de huidige stand van zaken binnen het plangebied. Tevens wordt ingegaan op wijzigingen in de wet en worden andere opmerkingen van de ODMH behandeld.

Figuur 1: Nieuwe situatie binnen het plangebied

Beschrijving plangebied

Het plangebied is op donderdag 10 oktober 2019, door gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies, onderzocht.

Het plangebied is, ten opzichten van 2016 groter geworden. Een deel van de plas Elfhoeven is ten behoeve van de nieuwbouw gedempt. Aan de zuidkant is wordt het gedempte deel van het plangebied vastgehouden door een stalen damwand. Verder loopt er aan de zuidkant een goed ontwikkelde natuurvriendelijke oever met o.m. Grote lisdodde, Grote kattenstaart, Grote waterweegbree, Watermunt, Beekpunge, Grote egelskop, Koninginnekruid en Wolfspoot.

Het zuidoostelijk deel van het plangebied is hetzelfde gebleven en is recent kort gemaaid. Het zuidwestelijke deel (het nieuwe deel) ligt lager dan het bestaande deel. Hierdoor is het zeer nat (door veel regenval in de laatste week van september en de eerste periode van oktober) en zijn er meerdere ondiepe poelen aanwezig. Het water wordt middels een pomp in de plas gepompt. Rond deze poelen groeit oever- en moerasvegetatie, zoals Moeras-vergeet-mij-niet, Blaartrekkende boterbloem, Pitrus, Kruipe boterbloem, Riet en Harig wilgenroosje.

De rij platanen en Spaanse aak aan de noordkant van het plangebied is nog steeds aanwezig. In en rond het plangebied zijn meerdere algemene vogelsoorten waargenomen, zoals Waterhoen, Kokmeeuw, Kauw en Houtduif.

Figuur 2: Impressie van het plangebied

Figuur 3: Plassen en poelen binnen het plangebied door hevige regenval

Figuur 4: Bomenrij langs de noordkant van het plangebied

Vernieuwde wetgeving

Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt.

Deze richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten "Vogelrichtlijn (wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn" (wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime "andere soorten" (wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd.

De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een

onthefing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Het integreren van ecologische maatregelen in het plan kan een ontheffingsaanvraag voorkomen. Hierbij gaat het om het consolideren van het leefgebied van populaties. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 5). Deze ecologische maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Figuur 5: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de

vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten

Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.

Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming 2017

Er is geen sprake van het kappen van houtopstanden. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

Voor een aanvulling van het ecologisch onderzoek en beschermde soorten zie blz. 10.

De beschermde Natura2000-gebieden Broekvelden – Vettenbroek & Polder Stein en Nieuwkoopse plassen & De Haeck zijn niet veranderd t.o.v. 2016. Ook de aangewezen doelsoorten van deze gebieden zijn niet veranderd.

In het Natura2000-gebied Nieuwkoopse plassen & De Haeck zijn meerdere stikstofgevoelige habitattypen aanwezig, zoals o.m. Kranswierwateren, Vochtige heiden, Blauwgraslanden en Overgangs- en trilvenen. Voor Polder Stein loopt momenteel een procedure om het aan te wijzen als stikstofgevoelig gebied. Op dit moment zijn er in dit Natura2000-gebied nog geen stikstofgevoelige habitattypen aangewezen. Er wordt echter in de stikstofberekeningen wel rekening gehouden met het feit dat dit gebied mogelijk als stikstofgevoelig wordt aangewezen medio december 2019.

Voor het realiseren van de 8 woningen en voor het restaurant zijn Aerius-berekeningen uitgevoerd door Stalbouw.nl. Hierbij is de stikstofemissie voor de woningen en het restaurant gesplitst en apart berekend, omdat het om twee aparte vergunningen gaat. Voor beide onderdelen is berekend wat de emissie is gedurende de aanlegfase en de gebruiksfase. Voor de volledigheid zijn er ook cumulatieve berekeningen gemaakt met beide projecten.

Het programma Aerius rekent alle (Natura2000-)gebieden door waar een mogelijk effect op kan zijn. Hieronder volgt een korte samenvatting. Voor meer informatie zie meegestuurde stukken Stalbouw.nl.

In de aanlegfase van de woningen is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Een bouwperiode van 12 maanden;

- Aanvoer van materialen door vrachtverkeer (zwaar,- middel en licht);
- Het komen en gaan van personeel voor de bouw per busjes;
- Op de locatie zal in de aanlegfase gebruik gemaakt worden van een kraan.

In de gebruiksfase worden de woningen daadwerkelijk gebruikt. De woningen krijgen geen gasaansluiting. Hierdoor zullen de woningen geen stikstof uitstoten. Wel is er in de berekening uitstoot meegenomen van het verkeer en de mogelijke aanlegsteigers.

De grenswaarde voor de uitstoot van stikstof is 0,00 mol/ha/jr. Uit de Aerijs-berekening is gebleken dat de aanleg en het gebruik van de woningen geen stikstofdepositie oplevert die boven deze grenswaarde uitkomt.

In de aanlegfase van het restaurant is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Een bouwperiode van 12 maanden;
- Aanvoer van materialen door vrachtverkeer (zwaar,- middel en licht);
- Het komen en gaan van personeel voor de bouw per busjes;
- Op de locatie zal in de aanlegfase gebruik gemaakt worden van een kraan;
- De bedrijfswoning krijgt geen gasaansluiting;
- Het restaurant krijgt voor de keuken wel een gasaansluiting.

In de gebruiksfase wordt het restaurant daadwerkelijk gebruikt. De bedrijfswoning krijgt geen gasaansluiting. Wel is er in de berekening uitstoot meegenomen van het verkeer. Voor het restaurant wordt wel rekening gehouden met de gasaansluiting. Daarnaast is in de berekening het aantal verkeersbewegingen meegenomen. Hierbij is uitgegaan van 261 ritten van motorvoertuigen per 24 uur. (zie Onderbouwing depositie Elfhoeven restaurant en voorzieningen). In de totale berekening in de gebruiksfase is tevens het gebruik van 20 aanlegsteigers meegenomen.

De grenswaarde voor de uitstoot van stikstof is 0,00 mol/ha/jr. Uit de Aerijs-berekening is gebleken dat de aanleg en het gebruik van het restaurant, de bedrijfswoning en de facilitaire voorzieningen geen stikstofdepositie oplevert die boven deze grenswaarde uitkomt.

Ook uit de cumulatieve berekeningen blijkt dat de aanleg en het gebruik van het restaurant, de bedrijfswoning, de facilitaire voorzieningen en de nieuwe woningen geen stikstofdepositie oplevert die boven deze grenswaarde uitkomt.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat de plannen voor de nieuwbouw van woningen en een restaurant met bedrijfswoning en facilitaire voorzieningen niet zal leiden tot een significant negatief effect om de omliggende beschermde gebieden, te weten Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein en Nieuwkoopse plassen & De Haeck.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland in de wet benoemd als de (voormalige) Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden in Nederland om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Via dit netwerk kunnen planten en dieren zich verspreiden, waardoor de kans op uitsterven verkleind wordt. De NNN bestaat uit:

- Natura 2000 gebieden;
- bestaande natuurgebieden, zoals de Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;

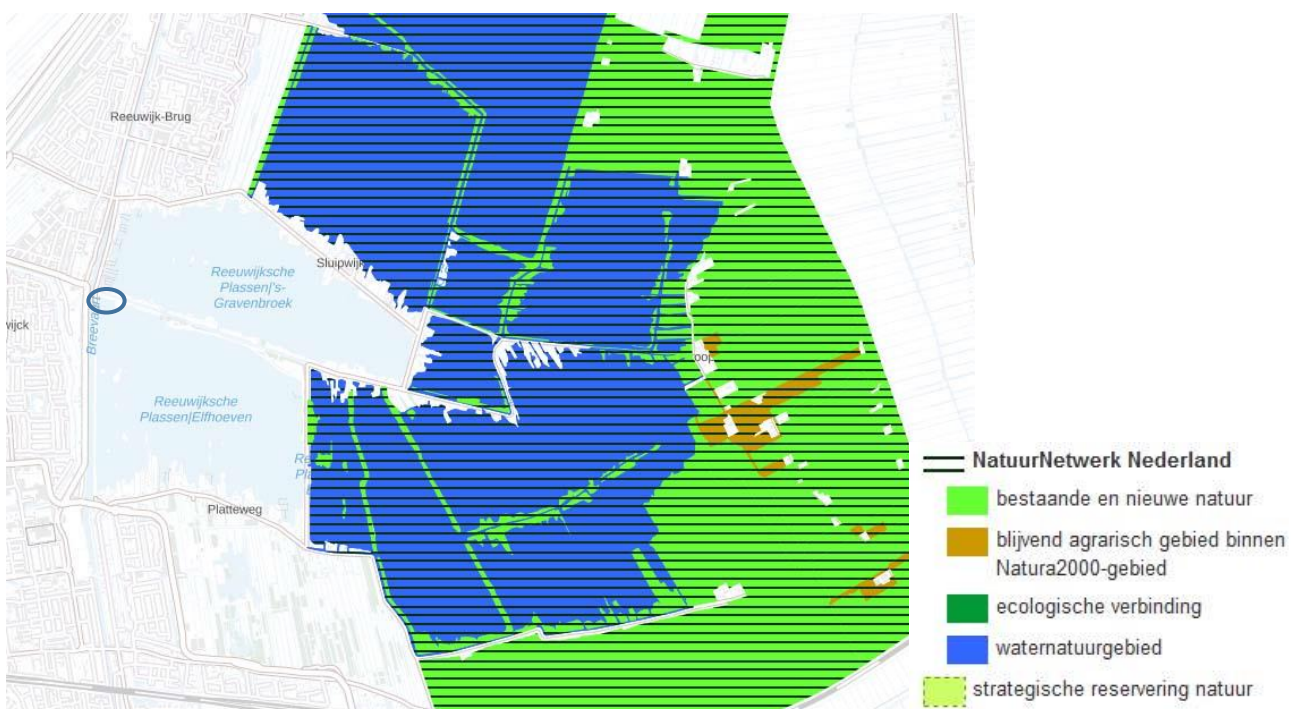
- landbouwgebieden, die beheerd worden volgen agrarisch natuurbeheer en;
- grote wateren, zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en Waddenzee.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, en via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). In 1995 werden de doelsoorten en natuurdoeltypen gedefinieerd, die in 2000 werden doorgevoerd in de provinciale plannen. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering van de NNN.

De natuur in de NNN is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de NNN zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.

Toetsing Natuurnetwerk Nederland

De conclusie uit 2016 t .a.v. de NNN-gebieden blijft hetzelfde: "Het plangebied maakt geen deel uit van EHS-gebied (zie figuur 4). Een groot deel van het Reeuwijkse plassengebied maakt onderdeel uit van NNN-gebied. Uitzondering hierop zijn de plassen Elfhoeven waar het plangebied aan is gelegen en 's-Gravenbroek. Ook zijn er geen bijzondere landschapselementen aanwezig in het plangebied. De ruimtelijke ingrepen die verband houden met de bouw van o.m. woning(en) zullen vanwege de ligging van het plangebied geen schade veroorzaken aan de NNN.

Figuur 6: Ligging NNN-gebieden t.o.v. het plangebied (bron: www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl)

Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (1 april 2019) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013)

Op 1 april 2019 is het Omgevingsbeleid in werking getreden. In het Omgevingsbeleid heeft de Provincie Zuid-Holland verschillende beleidsplannen voor de fysieke leefomgeving samengebracht. De voorheen fungerende Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is ook opgenomen in het Omgevingsbeleid. Met dit nieuwe beleid heeft de provincie voorgesteld op de Omgevingswet die in 2021 in werking treedt. Het Omgevingsbeleid bestaat uit de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening.

In het nieuwe Omgevingsbeleid zet de provincie in op een betere relatie tussen stad en land. En een betere samenhang tussen de verschillende functies binnen de groene ruimte, zoals landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie. Er moet een samenhangend stelsel komen van de verschillende groene ruimtes en de stad. De zogenoemde groenblauwe structuur. Bescherming van natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn hiervan belangrijke onderdelen.

Het ontwikkelen van nieuwe plannen kan inbreuk maken op te beschermen waarden in het landschap. In sommige gevallen is het noodzakelijk dat er compensatie plaatsvindt als er specifieke natuur-, recreatie- of landschapswaarden verloren gaan. GS heeft hiervoor in mei 2013 de beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld. Deze beleidsregel is opgenomen in de Omgevingsverordening.

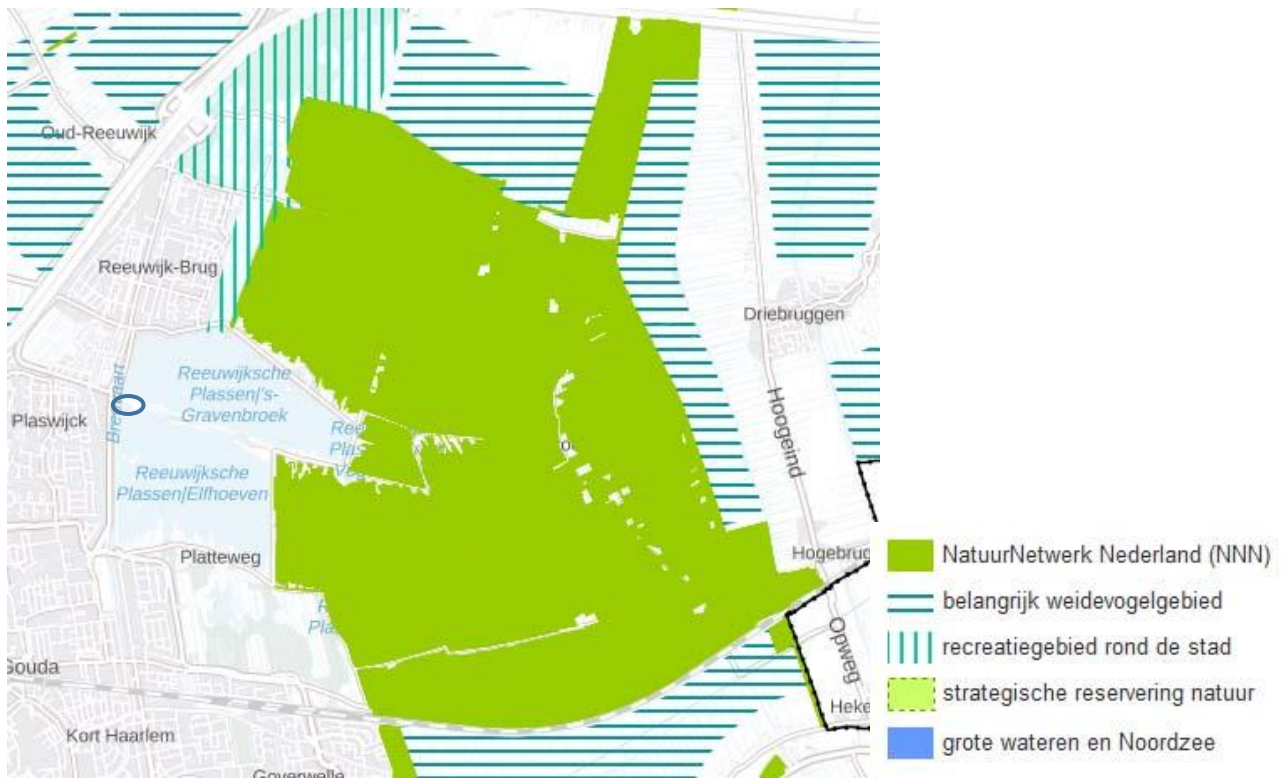
In deze beleidsregel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS);
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden om de stad;
- strategische reservering natuur;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopen voor Rode lijstsoorten zijn niet langer compensatie plichtig.

Toetsing Omgevingsvisie en Omgevingsverordening en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland

Bovenstaande elementen zijn in de directe omgeving van het plangebied niet aanwezig (zie figuur 7). Er zal daardoor geen schade ontstaan door de geplande werkzaamheden.

Figuur 7: Ligging belangrijk weidevogelgebied t.o.v. het plangebied (bron: ruimtelijkeplannenzuidholland.nl, kaart 7)

Beschermde soorten

Binnen het plangebied zijn meerdere poelen en plassen aanwezig. Deze zijn deels veroorzaakt door de heftige regenval eind september / begin oktober. Deze plassen en poelen zijn zeer geschikt als leefgebied voor algemeen beschermde amfibieën, zoals Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (wnb- andere soorten). Ook de natuurvriendelijke oever aan de zuidkant van het plangebied is geschikt als leefgebied voor deze soorten.

De plassen en poelen kunnen geschikt zijn als voortplantingslocatie voor de Rugstreeppad. Deze soort komt echter niet voor in Reeuwijk-Brug. Een medewerker van Watersnip Advies fietst regelmatig langs het plangebied. In het voorjaar van 2019, heeft deze medewerker, in de avonduren, in de geschikte periode van onderzoek naar aanwezigheid van koren van de Rugstreeppad, geen waarnemingen gedaan van deze soort binnen het plangebied. Deze waarnemingen zijn gedaan op donderdag 9 mei (fietsend), dinsdag 11 juni (fietsend) en dinsdag 2 juli (oeverbeplanting bezocht per boot)

Binnen het plangebied zijn geen locaties aangetroffen die geschikt zijn voor de Rugstreeppad om zich in te graven gedurende de winterperiode. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

In 2005 is een ontheffing (FF/75C/2005/0362) aangevraagd en verkregen voor de Ringslang. Om schade aan de Ringslang werden vanuit de ontheffing de volgende maatregelen beschreven:

- Er dient geschikt leefgebied gerealiseerd worden in de vorm van natuurvriendelijke oevers (nvo's) langs de rand van het plangebied en langs de Lucassenlaan. De nvo langs de Lucassenlaan is gerealiseerd;
- De werkzaamheden starten in de winterperiode, zodat er geen dieren aanwezig zijn en er de kans klein is dat de dieren terugkeren omdat er bouwactiviteiten zijn;
- Het maaisel van de rietoevers wordt gebruikt om een broeihoop te realiseren.

Het plangebied is vergroot doordat een deel van de plas Elfhoeven gedempt is. Het dempen van de plas heeft in de wintermaanden plaatsgevonden. Op dat moment waren er geen dieren aanwezig die verstoord konden worden door de werkzaamheden. Langs het nieuwe deel van het plangebied is ook een natuurvriendelijke oever aangelegd. De eigenaar heeft hier de natuurlijke oeverbeplanting tot ontwikkeling laten komen. Dit is gelukt (zie foto's). Ook aan het tweede deel van het realiseren van geschikt leefgebied is hiermee voldaan. Op de plankaart de plankaart wordt een locatie aangewezen waar een broeihoop gerealiseerd zal worden, van het maaisel van de rietoevers. Op deze manier wordt geborgd, op de plankaart, dat de broeihoop gerealiseerd gaat worden.

Figuur 8 en 9: Impressie van de gerealiseerde natuurvriendelijke oever